

नेपाल राजपत्र

नेपाल सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड ६९) काठमाडौं, मंसिर २३ गते, २०७६ साल (संख्या ३५)

भाग ३

नेपाल सरकार

वन तथा वातावरण मन्त्रालयको

सूचना

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण (पाँचौं संशोधन)

नियमावली, २०७६

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण नियमावली, २०३०
लाई संशोधन गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ को दफा
३३ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल सरकारले देहायका
नियमहरू बनाएको छ ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :** (१) यी नियमहरूको नाम “राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण (पौचौ संशोधन) नियमावली, २०७६” रहेको छ ।
(२) यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।
२. **राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण नियमावली, २०३० को नियम २ मा संशोधन :** राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण नियमावली, २०३० (यसपछि “मूल नियमावली” भनिएको) को नियम २ को,-
- (१) खण्ड (ख) मा रहेको “अधिकृत” भन्ने शब्दको सट्टा “महानिर्देशक” भन्ने शब्द राखिएको छ ।
- (२) खण्ड (ग) झिकिएको छ ।
- (३) खण्ड (च) मा रहेका “वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “वन तथा वातावरण मन्त्रालय” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।
- (४) खण्ड (छ) पछि देहायका खण्ड (ज), (झ), (ञ) र (ट) थपिएका छन्:-
- “ज) “स्थानीय तह” भन्नाले गाउँपालिका वा नगरपालिका सम्झनु पर्छ ।
- झ) “प्राविधिक समिति” भन्नाले नियम ३६ड. बमोजिमको प्राविधिक समिति सम्झनु पर्छ ।
- ञ) “वन्यजन्तु उद्धार केन्द्र” भन्नाले टुहुरा, असहाय, समस्याग्रस्त र उद्धार गरिएका वन्यजन्तुको संरक्षण, उपचार र व्यवस्थापन गर्नको लागि स्थापना गरिएको वन्यजन्तु उद्धार केन्द्र सम्झनु पर्छ ।
- ट) “वन्यजन्तु अस्पताल” भन्नाले रोगी वा घाइते वन्यजन्तुको औषधि उपचार, स्याहार सुसार

गर्नको लागि स्थापना गरिएको वन्यजन्तु
अस्पताल सम्झनु पर्छ ।"

३. **मूल नियमावलीको नियम ३ मा संशोधन :** मूल नियमावलीको
नियम ३ को,-

(१) उपनियम (४) मा रहेका "विस्तृत आयोजना" भन्ने
शब्दहरूको सट्टा "विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन" भन्ने
शब्दहरू राखिएका छन्।

(२) उपनियम (४) पछि देहायको उपनियम (५) थपिएको छ:-

"(५) यस नियम बमोजिम सेवा वा सुविधा सञ्चालन गर्न
दिँदा वा ऐनको दफा ६ बमोजिम नेपाल सरकार स्वयम्ले
सेवा वा सुविधा सञ्चालन गर्दा प्रचलित कानून बमोजिम
वातावरणीय अध्ययन गर्नु पर्नेछ ।"

४. **मूल नियमावलीमा नियम ३क, थप :** मूल नियमावलीको नियम ३
पछि देहायको नियम ३क, थपिएको छ :-

"३क. **व्यवस्थापन योजना:** (१) संरक्षकले राष्ट्रिय निकुञ्ज वा
आरक्षको संरक्षण, संवर्द्धन र व्यवस्थापनको लागि
व्यवस्थापन योजना तयार गरी स्वीकृतिको लागि विभाग
समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम पेश भएको
व्यवस्थापन योजना विभागले स्वीकृत गर्न वा त्यस्तो
योजनामा कुनै हेरफेर गर्न आवश्यक देखिएकोमा सो
विषय समेत उल्लेख गरी सम्बन्धित कार्यालयमा फिर्ता
पठाउन सक्नेछ ।

(३) उपनियम (२) बमोजिम कुनै व्यवस्थापन
योजना फिर्ता आएकोमा सम्बन्धित कार्यालयले आवश्यक
हेरफेर गरी आफ्नो राय सहित स्वीकृतिको लागि पुनः
विभागमा पेश गर्नु पर्नेछ । त्यसरी पेश भएको व्यवस्थापन
योजना विभागले स्वीकृत गर्न सक्नेछ ।

(४) उपनियम (२) वा (३) बमोजिम स्वीकृत भएको व्यवस्थापन योजना संरक्षकले लागू गर्नेछ ।

(५) यस नियम बमोजिम स्वीकृत भएको व्यवस्थापन योजनामा कुनै संशोधन गर्नु पर्ने देखिएमा संरक्षकले संशोधन गर्नु पर्ने विषयमा आधार, कारण र आफ्नो राय सहितको प्रतिवेदन तयार गरी विभाग समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(६) उपनियम (५) बमोजिम प्राप्त प्रतिवेदनबाट चालु व्यवस्थापन योजनामा संशोधन गर्न आवश्यक देखिएकोमा विभागले त्यस्तो योजना संशोधन गर्नु पर्नेछ ।

(७) संरक्षकले चालु व्यवस्थापन योजना समाप्त हुनु भन्दा एक वर्ष अगाडि यस नियम बमोजिम अर्को अवधिका लागि व्यवस्थापन योजना तयार गर्नु पर्नेछ ।"

५. मूल नियमावलीको नियम ९ मा संशोधन : मूल नियमावलीको नियम ९ को उपनियम (१) मा रहेका "जिल्ला वन कार्यालयले" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "डिभिजन वन कार्यालयले" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।
६. मूल नियमावलीको नियम २९क. मा संशोधन : मूल नियमावलीको नियम २९क. मा रहेका "जिल्ला वन नियन्त्रक वा प्रमुखले" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "डिभिजनल वन अधिकृतले" भन्ने शब्दहरू र "एक सय रुपैयाँ" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "एक हजार रुपैयाँ" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।
७. मूल नियमावलीमा नियम ३६क., ३६ख., ३६ग., ३६घ., ३६ङ., ३६च., ३६छ., ३६ज., ३६झ., ३६ञ. र ३६ट. थप : मूल नियमावलीको नियम ३६ पछि देहायका नियम ३६क., ३६ख., ३६ग., ३६घ., ३६ङ., ३६च., ३६छ., ३६ज., ३६झ., ३६ञ. र ३६ट. थपिएका छन् :-

"३६क. वन्यजन्तुलाई मार्न, पक्रन वा लखेट्न आदेश दिने अधिकारी : (१) ऐनको दफा १० को प्रतिबन्धात्मक बाक्यांशको खण्ड (क) र (ख) को प्रयोजनको लागि वन्यजन्तुलाई मार्न, पक्रन वा लखेट्न निकुञ्ज वा आरक्षको कार्यालय रहेको जिल्लामा संरक्षकले वा त्यस्तो कार्यालय नभएको जिल्लामा डिभिजनल वन अधिकृतले आदेश दिन सक्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको अधिकारीलाई आवश्यक राय, सुझाव एवं विकल्प सहितको सिफारिस गर्न देहाय बमोजिमको सिफारिस समिति रहनेछ :-

(क)	संरक्षण अधिकृत वा सहायक संरक्षण अधिकृत वा सहायक वन अधिकृत	-संयोजक
(ख)	जिल्ला प्रशासन कार्यालयको प्रतिनिधि	-सदस्य
(ग)	सम्बन्धित स्थानीय तहको प्रतिनिधि	-सदस्य
(घ)	भेटरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्रको प्राविधिक प्रतिनिधि	-सदस्य
(ङ)	सम्बन्धित उपभोक्ता समितिको प्रतिनिधि	-सदस्य
(च)	संरक्षक वा डिभिजनल वन अधिकृतले तोकेको वन्यजन्तु प्राविधिक	-सदस्य "

३६ख. व्यवसायिक रूपमा वन्यजन्तु पालन तथा प्रजनन :

(१) अनुसूची-१६ मा उल्लिखित वन्यजन्तुको व्यवसायिक रूपमा पालन तथा प्रजनन गर्न चाहने व्यक्ति

वा संस्थाले व्यवसायिक योजना तथा अनुसूची-१७ बमोजिमको विस्तृत कार्ययोजना तयार गरी विभाग समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम प्राप्त कार्ययोजना सम्बन्धमा प्राविधिक समितिले जाँचबुझ तथा मूल्याङ्कन गर्दा मन्त्रालयले स्वीकृत गरेको मापदण्ड बमोजिम भएको देखिएमा विभाग समक्ष सिफारिस गर्नेछ।

(३) उपनियम (२) बमोजिमको सिफारिस समेतको आधारमा विभागले त्यस्तो व्यक्ति वा संस्थालाई बन्त्यजन्तु पालन तथा प्रजननको लागि अनुमति दिने वा नदिने निर्णय गर्नेछ।

(४) उपनियम (३) बमोजिम अनुमति दिने निर्णय भएकोमा त्यस्तो व्यक्ति वा संस्थाबाट अनुसूची-१६ बमोजिमको दस्तुर लिई विभागले अनुसूची-१८ बमोजिमको ढाँचामा अनुमतिपत्र दिनेछ।

(५) उपनियम (४) बमोजिम अनुमतिपत्र प्राप्त गरेको व्यक्ति वा संस्थालाई बीउ प्राणी (सिङ एनिमल) उपलब्ध गराउँदा अनुसूची-१६ बमोजिमको दस्तुर लिइनेछ।

(६) उपनियम (५) बमोजिम उपलब्ध गराइने बीउ प्राणी (सिङ एनिमल) पक्रैदा लाग्ने सम्पूर्ण खर्च सम्बन्धित व्यक्ति वा संस्थाले व्यहोर्नु पर्नेछ।

(७) यस नियम बमोजिम अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्ति वा संस्थाले पालन तथा प्रजननको लागि सङ्कटापत्र बन्त्यजन्तु बाहेकका अन्य बन्त्यजन्तु विदेशबाट आयात गर्नु पर्ने भएमा विभागको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ।

(८) उपनियम (७) बमोजिम स्वीकृति माग भएको विषयमा प्राविधिक समितिले जाँचबुझ तथा

मूल्याङ्कन गर्दा त्यस्तो वन्यजन्तुले नेपालमा रहेका अन्य वन्यजन्तुको अस्तित्व वा प्राकृतिक बासस्थानमा नकारात्मक असर पार्ने नदेखिएमा विभाग समक्ष सिफारिस गर्नेछ र त्यस्तो सिफारिस समेतको आधारमा विभागले त्यस्तो वन्यजन्तु आयात गर्न अनुमति दिन सक्नेछ ।

(९) उपनियम (४) बमोजिम अनुमतिपत्र प्राप्त गरी व्यवसायिक रूपमा वन्यजन्तुको पालन तथा प्रजननबाट उत्पादन गरिएका दोस्रो वा सो भन्दा पछाडिका पुस्ताको वन्यजन्तु वा तिनका अङ्ग वा अङ्गबाट तयार गरिएका वस्तु प्रयोजन खुलाई उपयोग, बिक्री, वितरण वा निकासी गर्न सकिनेछ ।

(१०) उपनियम (९) बमोजिम वन्यजन्तुको उपयोग, बिक्री, वितरण वा निकासी गरिएको विवरण मासिक रूपमा विभाग समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(११) यस नियम बमोजिम पालन गरिएको वन्यजन्तुको प्रजननबाट उत्पादन भएका वन्यजन्तुको विवरण अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्ति वा संस्थाले यथाशीघ्र विभाग समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(१२) यो नियम प्रारम्भ हुनु अघि अनुमति लिई पालन तथा प्रजनन गरिएका वन्यजन्तुको हकमा यो नियम प्रारम्भ भएको मितिले एक वर्षभित्र यस नियम बमोजिमको प्रक्रिया पूरा गरी अनुमतिपत्र लिनु पर्नेछ । यसरी अनुमतिपत्र लैदा पहिले लिएको अनुमतिपत्र बमोजिमको अवधिसम्मको लागि थप दस्तुर लाग्ने छैन ।

(१३) यस नियम बमोजिम वन्यजन्तु पालन गर्ने व्यक्तिले विभागको अनुमति लिई त्यस्तो वन्यजन्तु व्यवसायिक रूपमा प्रदर्शन गराउन सक्नेछ ।

(१४) यस नियम बमोजिम व्यवसायिक रूपमा बन्यजन्तु पालन तथा प्रजनन गर्नको लागि आवश्यक पर्ने न्यूनतम पूर्वाधार, शर्त तथा बीउ प्राणी (सिड एनिमल) उपलब्ध गराउने विषय तथा तत् सम्बन्धी अन्य विषय मन्त्रालयले स्वीकृत गरेको मापदण्ड बमोजिम हुनेछ ।

३६ग. वैज्ञानिक अध्ययन, अनुसन्धान वा शैक्षिक प्रदर्शनीको लागि बन्यजन्तु प्रदान गर्ने : (१) नेपालभित्र बन्यजन्तुको वैज्ञानिक अध्ययन, अनुसन्धान वा शैक्षिक प्रदर्शन गर्न इच्छुक ख्यातिप्राप्त स्वदेशी वा विदेशी सङ्घ, संस्थाले अनुसूची-१७ बमोजिमको विस्तृत कार्ययोजना सहित विभाग समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम प्राप्त कार्ययोजना सम्बन्धमा प्राविधिक समितिले जाँचबुझ तथा मूल्याङ्कन गर्दा मन्त्रालयले स्वीकृत गरेको मापदण्ड बमोजिम भएको देखिएमा विभाग समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्नेछ र त्यस्तो प्रतिवेदन विभागले सिफारिस सहित मन्त्रालय समक्ष पेश गर्नेछ ।

(३) उपनियम (१) र (२) बमोजिम प्राप्त कार्ययोजना तथा प्रतिवेदन बमोजिम कुनै सङ्घ संस्थालाई वैज्ञानिक अध्ययन, अनुसन्धान वा शैक्षिक प्रदर्शनको लागि आवश्यक बन्यजन्तु प्रदान गर्न मनासिब देखिएकोमा मन्त्रालयले सो प्रयोजनको लागि नेपाल सरकार समक्ष प्रस्ताव पेश गर्नेछ ।

(४) उपनियम (३) बमोजिम पेश भएको प्रस्ताव बमोजिम नेपाल सरकारबाट कुनै सङ्घ, संस्थालाई बन्यजन्तु प्रदान गर्ने निर्णय भएकोमा सो निर्णय अनुसार विभागले बन्यजन्तु प्रदान गर्नेछ ।

(५) यस नियम बमोजिम स्वदेशी वा विदेशी सङ्घ, संस्थालाई बन्धजन्तु प्रदान गर्दा अनुसूची-१९ बमोजिमको दस्तुर लिई वैज्ञानिक अध्ययन, अनुसन्धान वा शैक्षिक प्रदर्शनीको लागि बन्धजन्तु प्रयोग गर्न अनुसूची-२० बमोजिमको ढाँचामा अनुमतिपत्र दिनु पर्नेछ। बन्धजन्तु प्रदान गर्दा लाग्ने सम्पूर्ण खर्च बन्धजन्तु प्राप्त गर्ने सङ्घ, संस्थाले व्यहोर्नु पर्नेछ।

(६) वैज्ञानिक अध्ययन, अनुसन्धान वा शैक्षिक प्रदर्शनीका लागि बन्धजन्तु प्राप्त गर्ने सङ्घ, संस्थाले प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको पैंतीस दिनभित्र विभाग समक्ष वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्नेछ।

(७) यस नियम बमोजिम वैज्ञानिक अध्ययन, अनुसन्धान वा शैक्षिक प्रदर्शनीको लागि सङ्घ, संस्थालाई बन्धजन्तु प्रदान गर्नको लागि आवश्यक पर्ने न्यूनतम पूर्वाधार, शर्त लगायतका अन्य विषय मन्त्रालयले स्वीकृत गरेको मापदण्ड बमोजिम हुनेछ।

३६घ. चिडियाखाना, बन्धजन्तु उद्धार केन्द्र तथा बन्धजन्तु अस्पताल स्थापना गर्ने : (१) ऐनको दफा १५ग. को उपदफा (१) बमोजिम चिडियाखाना सञ्चालन गर्न इच्छुक संस्था, निकाय वा स्थानीय तहले अनुसूची-२१ बमोजिमको कार्ययोजना तथा संरक्षण शिक्षा, मनोरञ्जन, आमोदप्रमोद, वंशाणु स्रोत संरक्षण, अध्ययन, अनुसन्धान एवं पर्यटन प्रवर्द्धन सम्बन्धी विषय समेत समावेश गरी तयार गरिएको व्यवसायिक योजना संलग्न राखी अनुमतिको लागि अनुसूची-२२ बमोजिमको ढाँचामा विभाग समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ।

(२) ऐनको दफा १५ग. को उपदफा (२) बमोजिम बन्धजन्तु उद्धार केन्द्र वा बन्धजन्तु अस्पताल

स्थापना गरी सञ्चालन गर्न इच्छुक व्यक्ति, संस्था, निकाय वा स्थानीय तहले अनुसूची-२१ बमोजिमको कार्ययोजना संलग्न राखी अनुमतिपत्रको लागि अनुसूची-२२ बमोजिमको ढाँचामा विभाग समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ।

(३) उपनियम (१) वा (२) बमोजिम प्राप्त कार्ययोजनाका सम्बन्धमा प्राविधिक समितिले जाँचबुझ तथा मूल्याङ्कन गरी विभाग समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्नेछ र त्यस्तो प्रतिवेदन विभागले सिफारिस सहित मन्त्रालय समक्ष पेश गर्नेछ।

(४) उपनियम (३) बमोजिम पेश भएको प्रतिवेदन समेतलाई मध्यनजर गरी मन्त्रालयले चिडियाखाना, वन्यजन्तु उद्धार केन्द्र वा वन्यजन्तु अस्पताल स्थापना गरी सञ्चालन गर्न अनुमति दिने वा नदिने सम्बन्धमा आवश्यक निर्णय गर्नेछ।

(५) उपनियम (४) बमोजिम चिडियाखाना, वन्यजन्तु उद्धार केन्द्र वा वन्यजन्तु अस्पताल स्थापना तथा सञ्चालन गर्न अनुमति दिने निर्णय भएकोमा मन्त्रालयबाट स्वीकृत मापदण्ड बमोजिमको दस्तुर लिई विभागले अनुसूची-२३ बमोजिमको ढाँचामा अनुमतिपत्र दिनेछ।

(६) यस नियम बमोजिम चिडियाखाना, वन्यजन्तु उद्धार केन्द्र वा वन्यजन्तु अस्पताल सञ्चालन गर्नको लागि आवश्यक पर्ने न्यूनतम पूर्वाधार, शर्त, जनशक्ति, पूँजी लगायतका विषय मन्त्रालयबाट स्वीकृत मापदण्ड बमोजिम हुनेछ।

३६ड. प्राविधिक समिति : (१) यस नियमावली बमोजिम व्यवसायिक रूपमा वन्यजन्तु पालन तथा प्रजनन गर्ने, आखेटोपहार व्यवस्थापन गर्ने, अध्ययन, अनुसन्धान वा

शैक्षिक प्रदर्शनीको लागि वन्यजन्तु प्रदान गर्ने, चिडियाखाना, वन्यजन्तु उद्धार केन्द्र वा वन्यजन्तु अस्पताल स्थापना र सञ्चालन लगायतका विषयमा अध्ययन गरी आवश्यक राय सुझाव एवं सिफारिस पेश गर्न विभागमा देहाय बमोजिमको प्राविधिक समिति रहनेछः-

(क) विभागको उपमहानिर्देशक	-संयोजक
(ख) मन्त्रालयको उपसचिवस्तरको प्रतिनिधि	-सदस्य
(ग) वन तथा भू-संरक्षण विभागको उपसचिवस्तरको प्रतिनिधि	-सदस्य
(घ) विभागले तोकेका सम्बन्धित विषय विज्ञ तीन जना	-सदस्य
(ङ) विभाग वा अन्तर्गतको पशु चिकित्सक	-सदस्य
(च) त्रिभुवन विश्वविद्यालय, प्राकृतिक विज्ञान सङ्ग्रहालयको अधिकृतस्तरको प्रतिनिधि	-सदस्य
(छ) विभागको इकोलोजिस्ट	-सदस्य-सचिव

(२) विभागमा एक भन्दा बढी उपमहानिर्देशक रहेमा वरिष्ठ उपमहानिर्देशक प्राविधिक समितिको संयोजक हुनेछ ।

(३) प्राविधिक समितिको बैठक तथा निर्णय सम्बन्धी कार्यविधि सो समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

३६च. विदेशी मुलुकलाई वन्यजन्तु उपलब्ध गराउने : (१) कुनै विदेशी मुलुकको सरकारले कूटनीतिक माध्यमबाट नेपाल सरकारसँग कुनै वन्यजन्तु माग गरेकोमा मन्त्रालयले सो

सम्बन्धी अध्ययन गर्न एक प्राविधिक टोली गठन गर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम गठित प्राविधिक टोलीले सम्बन्धित मुलुकमा त्यस्तो वन्यजन्तु बसोबास गराउन उपयुक्त हुने, नहुने तथा त्यसको खानपान, हावापानी, स्वास्थ्य अवस्था लगायतका विषयमा आफ्नो राय सहितको प्रतिवेदन तयार गरी मन्त्रालय समक्ष पेश गर्नेछ ।

(३) उपनियम (२) बमोजिमको प्रतिवेदन समेतको आधारमा त्यस्तो मुलुकलाई वन्यजन्तु उपलब्ध गराउन मनासिब देखिएकोमा मन्त्रालयले सो सम्बन्धी प्रस्ताव नेपाल सरकार समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(४) उपनियम (३) बमोजिमको प्रस्तावको आधारमा संरक्षण र व्यवस्थापनको दृष्टिकोणले वन्यजन्तु उपलब्ध गराउन उपयुक्त ठानेमा नेपाल सरकारले विदेशी मुलुकको सरकारलाई उपहार स्वरूप वन्यजन्तु उपलब्ध गराउने निर्णय गर्न सक्नेछ ।

(५) यस नियम बमोजिम उपहार स्वरूप उपलब्ध गराएको वन्यजन्तुको विवरण प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिले पैंतीस दिनभित्र विभागले मन्त्रालय समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(६) यस नियम बमोजिम विदेशी मुलुकको सरकारलाई वन्यजन्तु उपलब्ध गराउँदा सङ्कटापन्न वन्यजन्तु तथा वनस्पतिको हकमा सङ्कटापन्न वन्यजन्तु तथा वनस्पतिको अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार नियन्त्रण ऐन, २०७३ बमोजिम र अन्य प्रजातिको हकमा नेपाल सरकारको निर्णय बमोजिम हुनेछ ।

३६छ. वन्यजन्तु स्थानान्तरण गर्ने : (१) वन्यजन्तुको वंश संरक्षण, जैविक विविधता संरक्षण, पर्यापर्यटन प्रवर्द्धन जस्ता उद्देश्यको लागि वन्यजन्तु स्थानान्तरण गर्नुपर्ने भएमा प्राविधिक समितिले वन्यजन्तु प्रजातिको जीवन सक्षम सङ्ख्या (भाएबल पपुलेशन), बासस्थानको अवस्था, सुरक्षाको प्रबन्ध लगायतका विषयमा प्रतिवेदन तयार गरी सिफारिस साथ विभाग समक्ष पेश गर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम प्रतिवेदन प्राप्त भएमा सो सम्बन्धमा विभागले आफ्नो राय सहित मन्त्रालय समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपनियम (२) बमोजिम पेश हुन आएको प्रतिवेदन समेतको आधारमा मन्त्रालयले वन्यजन्तु स्थानान्तरण सम्बन्धमा निर्णय गर्नेछ ।

३६ज. राहत सम्बन्धी व्यवस्था : (१) ऐनको दफा ३घ. बमोजिम वन्यजन्तुको आक्रमणमा परी जनधनको क्षति भएमा पीडित पक्षले सो क्षति बापत घटना घटेको मितिले पैंतीस दिन भित्र राष्ट्रिय निकुञ्ज, आरक्ष, संरक्षण क्षेत्र वा मध्यवर्ती क्षेत्रको हकमा सम्बन्धित राष्ट्रिय निकुञ्ज, आरक्ष वा संरक्षण क्षेत्रको कार्यालयमा र अन्य क्षेत्रमा भए सम्बन्धित डिभिजन वन कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम प्राप्त निवेदन उपर छानविन गरी सिफारिस गर्नको लागि प्रत्येक जिल्लामा देहाय बमोजिमको समिति रहनेछ :-

(क) राष्ट्रिय निकुञ्ज,
आरक्ष वा संरक्षण
क्षेत्रको कार्यालयमा
परेको निवेदनको

	हकमा	सो	
	कार्यालयको प्रमुख र		
	डिभिजन	वन	
	कार्यालयमा परेको		
	निवेदनको	हकमा	
	डिभिजनल	वन	
	अधिकृत		-संयोजक
(ख)	सम्बन्धित क्षेत्रको		
	उपभोक्ता समितिको		
	अध्यक्ष		-सदस्य
(ग)	सम्बन्धित स्थानीय		
	तहको प्रतिनिधि		-सदस्य
(घ)	सम्बन्धित कृषि ज्ञान		
	केन्द्र वा भेटेरिनरी		
	अस्पताल तथा पशु		
	सेवा विज्ञ केन्द्रको		
	प्रतिनिधि (क्षतिको		
	किसिम अनुसार)		-सदस्य

(३) उपनियम (१) बमोजिम प्राप्त निवेदन उपर उपनियम (२) बमोजिमको समितिले छानबिन गरी पीडित व्यक्तिलाई राहत उपलब्ध गराउन उपयुक्त हुने भनी सिफारिस गरेकोमा सम्बन्धित कार्यालयले त्यस्तो क्षति बापतको राहत उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(४) यस नियम बमोजिम राहत माग गर्दा पेश गर्नु पर्ने प्रमाण, कागजात तथा राहत उपलब्ध गराउँदा कुन बन्त्यजन्तुबाट कस्तो क्षति भए बापत कति राहत उपलब्ध गराउने भन्ने समेतका विषय नेपाल सरकारले बनाएको निर्देशिका बमोजिम हुनेछन् ।

३६३. विपद् प्रभावितलाई काठ सङ्कलन गर्न अनुमति दिने :

(१) मध्यवर्ती क्षेत्रमा विपद् परी सो क्षेत्रमा बसोबास गर्ने कुनै व्यक्ति वा परिवारलाई क्षति पुगेमा र त्यस्तो व्यक्ति वा परिवारलाई घर निर्माण वा मर्मतको लागि काठ आवश्यक परेमा संरक्षक समक्ष आवश्यक विवरण खुलाई निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम परेको निवेदन मनासिब लागेमा संरक्षकले सम्बन्धित उपभोक्ता समितिसँग परामर्श गरी प्रचलित कानून बमोजिम लाग्ने राजश्वको दश प्रतिशत बराबरको दस्तुर लिई देहाय बमोजिमको परिमाणमा काठ सङ्कलन तथा ओसारपसार गर्न अनुमति दिनेछ :-

(क) घर निर्माणको लागि चिरान काठ चालीस घन फिटसम्म वा गोलिया काठ छपन्न घन फिटसम्म,

(ख) घर मर्मत सुधारको लागि चिरान काठ बीस घन फिटसम्म वा गोलिया काठ अष्टाईस घन फिटसम्म ।

(३) उपनियम (२) बमोजिम काठ सङ्कलन तथा ओसारपसार गर्न अनुमति दिँदा कुनै व्यक्ति वा परिवारलाई एक पटक मात्र दिइनेछ ।

(४) उपनियम (२) बमोजिम काठ सङ्कलन तथा ओसारपसार गर्दा कटान, मुछान, लोड, अनलोड तथा घाटगद्दीसम्मको ढुवानी खर्च, ओभरहेड खर्च र मूल्य अभिवृद्धि कर सम्बन्धित व्यक्तिले व्यहोर्नु पर्नेछ ।

(५) यस नियम बमोजिम काठ सङ्कलन गर्दा वा गराउँदा बेवारिसी प्रमाणित भएको काठ सङ्कलन गर्नु पर्नेछ । त्यस्तो काठ पर्याप्त नभएमा मध्यवर्ती क्षेत्रको ढलापडा रुखबाट सङ्कलन गर्न दिन सकिनेछ र ढलापडा रुख प्राप्त हुन नसकेमा वा पर्याप्त नभएमा सुखडखडा रुखबाट काठ सङ्कलन गर्न दिन सकिनेछ ।

(६) यस नियममा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि प्रतिबन्धित प्रजातिको काठ सङ्कलन तथा ओसारपसार गर्न अनुमति दिइने छैन ।

३६७. अनुगमन तथा मूल्याङ्कन : (१) ऐन तथा यस नियमावलीमा भएको व्यवस्थाको कार्यान्वयन सम्बन्धमा मन्त्रालय र विभागले संयुक्त वा छुट्टाछुट्टै रुपमा अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्न सक्नेछन् ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्दा कुनै व्यक्ति वा संस्थाले ऐन तथा यस नियमावली बमोजिम गर्नु पर्ने कार्य नगरेको वा पालना गर्नु पर्ने शर्त पालना नगरेको देखिएकोमा मन्त्रालय वा विभागले सम्बन्धित व्यक्ति वा संस्थालाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ । त्यस्तो निर्देशनको पालना गर्नु सम्बन्धित व्यक्ति वा संस्थाको कर्तव्य हुनेछ ।

(३) उपनियम (१) बमोजिम विभागले गरेको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको जानकारी तथा सो सम्बन्धी प्रतिवेदन मन्त्रालयलाई दिनु पर्नेछ ।

३६८. मापदण्ड बनाउन सक्ने : (१) व्यवसायिक रुपमा वन्यजन्तु पालन तथा प्रजनन गर्ने, वैज्ञानिक अध्ययन, अनुसन्धान वा शैक्षिक प्रदर्शनीको लागि वन्यजन्तु प्रदान गर्ने तथा चिडियाखाना, वन्यजन्तु उद्धार केन्द्र तथा वन्यजन्तु

अस्पताल स्थापना गर्ने सम्बन्धमा विभागले आवश्यक पर्ने मापदण्ड तयार गरी मन्त्रालय समक्ष पेश गर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम पेश भएको मापदण्ड मन्त्रालयले स्वीकृत गरे पछि लागू हुनेछ ।"

८. मूल नियमावलीको नियम ३७ मा संशोधन : मूल नियमावलीको नियम ३७ मा रहेका "नेपाल सरकारले" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "मन्त्रालयले" भन्ने शब्द राखिएको छ ।
९. मूल नियमावलीको नियम ३८ मा संशोधन : मूल नियमावलीको नियम ३८ को सट्टा देहायको नियम ३८ राखिएको छ :-
"३८. मुद्दा हेर्ने अधिकारी : ऐनको दफा ३१ को उपदफा (१) मा उल्लिखित मुद्दा बाहेक ऐन अन्तर्गतको अन्य मुद्दा हेर्ने अधिकार राष्ट्रिय निकुञ्ज, आरक्ष, मध्यवर्ती क्षेत्र र संरक्षण क्षेत्रको हकमा सम्बन्धित संरक्षकलाई हुनेछ ।"
१०. मूल नियमावलीमा अनुसूची थप : मूल नियमावलीको अनुसूची-१५ पछि संलग्न अनुसूची-१६, १७, १८, १९, २०, २१, २२ र २३ थपिएका छन् ।
११. रूपान्तर : मूल नियमावलीको ठाउँ ठाउँमा रहेको "प्रमुख" भन्ने शब्दको सट्टा "महानिर्देशक" भन्ने शब्द राखिएको छ ।

"अनुसूची-१६

(नियम ३६ख. को उपनियम (१), (३) र (४) सँग सम्बन्धित)
व्यवसायिक रूपमा पालन गर्न सकिने वन्यजन्तु तथा त्यस्ता वन्यजन्तु पालन
तथा प्रजनन गर्दा लाग्ने दस्तुर

वर्ग प्रजाति	पालन तथा प्रजनन अनुमति बापतको दस्तुर (रु.)	बीउ प्राणी बापतको दस्तुर (रु.) (प्रति गोटा)
(क) स्तनधारी		
(अ) संरक्षित वन्यजन्तु तर्फ		
कस्तुरी मृग	१,००,०००।-	७५,०००।-
(आ) अन्य वन्यजन्तु तर्फ		
जरायो	७५,०००।-	६०,०००।-
चित्तल	५०,०००।-	५०,०००।-
लगुना	५०,०००।-	५०,०००।-
रतुवा	५०,०००।-	४०,०००।-
नीलगाई / घोडगधा	७५,०००।-	६०,०००।-
खरायो	१०,०००।-	१,०००।-
दुम्सी	१५,०००।-	२,०००।-
बैदिल	१०,०००।-	१,०००।-
(ख) सरिसृप		
सरिसृप प्रजाति (अजिङ्गर बाहेक)	५०,०००।-	५,०००।-
(ग) उभयचर		
भ्यागुता / पाहा	१०,०००।-	१००।-
कछुवा	१०,०००।-	१,०००।-
(घ) पक्षी		

खण्ड ६९) संख्या ३५ नेपाल राजपत्र भाग ३ मिति २०७६।०८।२३

मयूर	२५,०००।-	५,०००।-
कालिज	२५,०००।-	२,५००।-
लुईचे	२५,०००।-	१,०००।-
बन कुखुरा	२५,०००।-	१,०००।-
बटाई	२५,०००।-	१,०००।-
च्याखुरा	२५,०००।-	१,०००।-
तित्रा	२५,०००।-	१,०००।-
पिउरा	२५,०००।-	१,०००।-
ढुकुर	२५,०००।-	१,०००।-
मैना	२५,०००।-	१,०००।-
सुगा	२५,०००।-	१,०००।-
लखान	२५,०००।-	१,०००।-

अनुसूची - १७

(नियम ३६ख. को उपनियम (१) र नियम ३६ग. को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

वन्यजन्तु पालन/ प्रजनन/ वैज्ञानिक अध्ययन/ अनुसन्धान/ शैक्षिक प्रदर्शनीको लागि विस्तृत कार्ययोजना

- (१) व्यक्ति वा संस्थाको नाम:-
- (२) व्यक्ति वा संस्थाको स्थायी ठेगाना:-
- (३) संस्था दर्ता वा आधिकारिकताको प्रमाणपत्र वा निस्सा (संस्थाको लागि मात्र):-
- (४) जग्गा सम्बन्धी विवरण:-
- (५) उद्देश्य:-
- (६) भौतिक पूर्वाधार सम्बन्धी विवरण:-
 - (क) इन्क्लोजर (निर्मित वस्तु, लम्बाई, चौडाई र सङ्ख्या):-
 - (ख) भवन (क्षेत्रफल र कोठा सङ्ख्या):-
 - (ग) कम्पाउण्डवाल/वार बन्देज:-
 - (घ) खानेपानीको स्रोत र प्रबन्ध:-
 - (ङ) आहाराको व्यवस्था:-
 - (च) वन्यजन्तु क्लिनिक:-
 - (छ) खुल्ला जमिनको क्षेत्रफल:-
 - (ज) क्षेत्रानुसार वनस्पति विवरण:-
- (७) जनशक्ति विवरण:-
 - (क) प्राविधिक/विज्ञ (पशु चिकित्सक):-
 - (ख) क्याुरेटर:-
 - (ग) किपर:-
 - (घ) प्रशासन तथा व्यवस्थापन कर्मचारी:-
 - (ङ) आहारा तथा पोषण विज्ञ:-
 - (च) सुरक्षा व्यवस्था:-

(८) आर्थिक स्रोत:-

(क) लगानी गर्ने निकाय:-

(ख) अनुदान:-

(ग) आफ्नै लगानी:-

(९) उपकरण र उपचार स्थल:-

(क) वन्यजन्तु क्लिनिक:-

(ख) एम्बुलेन्स:-

(ग) सवारी साधन (जीप, पिकअप) :-

(घ) डार्ट गन:-

(ङ) केज (खोर) :-

(च) आवश्यकता अनुसारको औषधि व्यवस्थापन र स्रोत:-

(१०) सिनो र फोहोर व्यवस्थापन:-

(क) पोष्टमार्टम स्थल:-

(ख) सिनो व्यवस्थापन:-

(ग) फोहोर व्यवस्थापन:-

(११) वन्यजन्तुको संरक्षण, संवर्द्धन र विकासका लागि गरिने सहयोगको विवरण (वन्यजन्तुको वैज्ञानिक अध्ययन/ अनुसन्धान/ शैक्षिक प्रदर्शनीको हकमा):-

(१२) अन्य:-

अनुसूची-१८

(नियम ३६ख. को उपनियम (४) सँग सम्बन्धित)

नेपाल सरकार

वन तथा वातावरण मन्त्रालय

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग

व्यवसायिक रूपमा वन्यजन्तु पालन तथा प्रजननको लागि अनुमतिपत्र

श्री

..... ।

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ को दफा १५क. र राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण नियमावली, २०३० को नियम ३६ख. बमोजिम मिति.....को निर्णयानुसार व्यवसायिक रूपमावन्यजन्तु पालन तथा प्रजननको लागि यो अनुमतिपत्र दिइएको छ।

शर्त:-

(क)

(ख)

(ग)

अनुमतिपत्र दिने अधिकारीको:-

दस्तखत:

नाम:

दर्जा:

मिति:

द्रष्टव्य: यो अनुमतिपत्र हराएमा अर्को अनुमतिपत्र लिन रु.५,०००।- (पाँच हजार) दस्तुर लाग्नेछ ।

अनुसूची - १९

(नियम ३६ ग. को उपनियम (५) सँग सम्बन्धित)

वैज्ञानिक अध्ययन, अनुसन्धान तथा शैक्षिक प्रदर्शनीको लागि वन्यजन्तु
प्रदान गर्दा लाग्ने दस्तुर

क्र.सं.	वन्यजन्तुको किसिम	दस्तुर (रु.)	
		नेपाली	विदेशी
१.	मझौला स्तनधारी		
	(क) मांसाहारी (कार्निभोर)		
	(अ) चितुवा	१,००,०००।-	२,००,०००।-
	(आ) धुवाँसे चितुवा	३,००,०००।-	६,००,०००।-
	(इ) स्याल, वन विरालो, फ्याउरो, हुँडार, धुवाँसो	५०,०००।-	१,००,०००।-
	(ख) सर्वहारी (ओमनिभोर)		
	(अ) भालु (स्लोथ र हिमाली)	१,००,०००।-	२,००,०००।-
	(आ) बँदेल	१०,०००।-	२०,०००।-
	(ग) तृणाहारी (घाँस खाने प्रजाति)		
	(अ) जरायो, चित्तल, लगुना, रतुवा	२५,०००।-	५०,०००।-

खण्ड ६९) संख्या ३५ नेपाल राजपत्र भाग ३ मिति २०७६।०८।२३

	(आ) झारल, घोरल, नाउर, नीलगा ई, थार	२५,०००।-	५०,०००।-
	(घ) बाँदर प्रजाति	१०,०००।-	२०,०००।-
२.	साना स्तनधारी		
	(क) मुसा प्रजाति	५,०००।-	१०,०००।-
	(ख) चमेरो	२,०००।-	५,०००।-
	(ग) लोखेके	५,०००।-	१०,०००।-
३.	पक्षी		
	संरक्षित पक्षी बाहेक अन्य सबै प्रजातिका पक्षी	१०,०००।-	२०,०००।-
४.	सरिसृप		
	(क) मगर गोही	१०,०००।-	२०,०००।-
	(ख) सरिसृप सबै	५,०००।-	१०,०००।-
	(ग) ठोठरी कछुवा	५,०००।-	१०,०००।-
५.	उभयचर		
	भ्यागुता / पाहा	१,०००।-	२,०००।-
६.	माछा सबै	१,०००।-	२,०००।-

अनुसूची -२०

(नियम ३६ग. को उपनियम (५) सँग सम्बन्धित)

नेपाल सरकार

वन तथा वातावरण मन्त्रालय

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग

वैज्ञानिक अध्ययन/अनुसन्धान/शैक्षिक प्रदर्शनीको लागि वन्यजन्तु
प्रयोग गर्ने अनुमतिपत्र

श्री

..... ।

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ को दफा १५ख. र राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण नियमावली, २०३० को नियम ३६ग. बमोजिम मिति..... को निर्णयानुसार देहाय बमोजिमको वन्यजन्तु प्रदान गरिएकोले देहायको शर्तको अधीनमा रही वैज्ञानिक अध्ययन/अनुसन्धान/शैक्षिक प्रदर्शनीको लागि वन्यजन्तु प्रयोग गर्न यो अनुमतिपत्र दिइएको छ।

वन्यजन्तुको विवरण :

.....

.....

शर्त :

(क)

(ख)

(ग)

अनुमतिपत्र दिने अधिकारीको,-

दस्तखतः

नामः

दर्जाः

मितिः

दृष्टव्यः यो अनुमतिपत्र हराएमा अर्को अनुमति पत्र लिन रु.

५,०००।- (पाँच हजार) दस्तुर लाग्नेछ।

अनुसूची -२१

(नियम ३६घ. को उपनियम (१) र (२) सँग सम्बन्धित)

चिडियाखाना/वन्यजन्तु उद्धार केन्द्र/वन्यजन्तु अस्पताल स्थापना तथा

सञ्चालन सम्बन्धी कार्ययोजना

- (क) नाम:-
 (ख) स्थायी ठेगाना:-
 (ग) संस्था दर्ता तथा नवीकरण प्रमाणपत्र (संस्थाको हकमा):-
 (घ) कर चुक्ता प्रमाणपत्र:-
 (ङ) जग्गा सम्बन्धी कागजात:-
 (च) पूर्वाधार सम्बन्धी विवरण खुल्ने कागजात:-
 (छ) अनुभव सम्बन्धी कागजात:-
 (ज) अन्य आवश्यक कागजात:-

(क) चिडियाखाना / प्राणी उद्यान				
जग्गाको क्षेत्रफल	प्रजाति (सङ्ख्या)	आर्थिक पक्ष/स्रोत	जनशक्ति (कम्तीमा)	भौतिक पूर्वाधार
कम्तीमा पौच हेक्टर नक्सा सहित	माछा, उभयचर, सरिसृप, पक्षी, स्तनधारी गरी कम्तीमा दश प्रजाति	व्यवसायिक कार्ययोजना (आन्तरिक, बाह्य)	(१) पशु चिकित्सक एक जना (२) वन/वन्यजन्तु विज्ञ एक जना (३) क्यारेटर एक जना (४) पोषण विज्ञ एक जना (५) किपर एक जना (६) सुरक्षाकर्मी आवश्यकता अनुसार (७) प्रशासन/लेखा एक जना (८) भण्डारण एक जना	कम्पाउण्ड वाल, कम्पार्टमेन्ट, भवन, ल्याब, वन्यजन्तु क्लिनिक, खानेपानीको प्रबन्ध, फोहोरमैला व्यवस्थापन, सुविधाहरु, वन्यजन्तु एम्बुलेन्स, प्राकृतिक बासस्थान, खाद्यान्नको उचित प्रबन्ध, भान्सा घर, उपचार केन्द्र आदि ।

खण्ड ६९) संख्या ३५ नेपाल राजपत्र भाग ३ मिति २०७६।०८।२३

(ख) वन्यजन्तु उद्धार केन्द्र र अस्पताल			
जग्गाको क्षेत्रफल	आर्थिक पक्ष / स्रोत	जनशक्ति (कम्तीमा)	भौतिक पूर्वाधार
कम्तीमा एक हेक्टर (नक्सा सहित)	आन्तरिक/ बाह्य	(१) पशु चिकित्सक एक जना, (२) प्राविधिक सहायक दुई जना, (३) वन्यजन्तु प्राविधिक चार जना, (४) सुरक्षाकर्मी आवश्यकता अनुसार (५) प्रशासन/लेखा एक जना (६) भण्डारण एक जना	सुविधा सम्पन्न भवन, ल्याब, एम्बुलेन्स, डार्ट गन, औषधी, रेफ्रिजेरेटर, क्लिनिक, केज, पिक अप भ्यान, पानीको स्रोत, फोहोरमैला व्यवस्थापन, भान्सा घर, उपचार केन्द्र आदि।

अनुसूची -२२

(नियम ३६घ. को उपनियम (१) र (२) सँग सम्बन्धित)

चिडियाखाना/वन्यजन्तु उद्धार केन्द्र/वन्यजन्तु अस्पताल स्थापना तथा
सञ्चालनको लागि दिने निवेदन

मिति:

श्री राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग,

..... ।

विषय: चिडियाखाना/वन्यजन्तु उद्धार केन्द्र/वन्यजन्तु अस्पताल स्थापना
सम्बन्धमा ।

.....जिल्ला गाउँपालिका/नगरपालिका/
उपमहानगरपालिका/ महानगरपालिकाको वडा नं. मा
चिडियाखाना/वन्यजन्तु उद्धार केन्द्र/वन्यजन्तु अस्पताल स्थापना तथा
सञ्चालन गर्ने अनुमतिपत्रको लागि राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण
नियमावली, २०३० को नियम ३६घ. बमोजिम सोको कार्ययोजना संलग्न
राखी पेश गरेको छु ।

संस्था, निकाय वा स्थानीय तहको छाप

निवेदक

दस्तखत:-

नाम:-

स्थायी ठेगाना:-

अनुसूची - २३

(नियम ३६घ. को उपनियम (५) सँग सम्बन्धित)

नेपाल सरकार

वन तथा वातावरण मन्त्रालय

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग

चिडियाखाना/वन्यजन्तु उद्धार केन्द्र/वन्यजन्तु अस्पताल स्थापना तथा

सञ्चालन सम्बन्धी अनुमतिपत्र

श्री

..... ।

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ को दफा १५ग. र राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण नियमावली, २०३० को नियम ३६घ. बमोजिम मिति..... को निर्णयानुसार जिल्ला गाउँपालिका/ नगरपालिका/ उपमहानगरपालिका/ महानगरपालिकाको क्षेत्रमा चिडियाखाना/वन्यजन्तु उद्धार केन्द्र/वन्यजन्तु अस्पताल स्थापना तथा सञ्चालन गर्न यो अनुमतिपत्र दिइएको छ ।

शर्त:-

(क)

(ख)

अनुमतिपत्र दिने अधिकारीको:-

दस्तखत:

नाम:

दर्जा:

मिति:

द्रष्टव्य: यो अनुमतिपत्र हराएमा अर्को अनुमतिपत्र लिन रु. ५,०००।- (पाँच हजार) दस्तुर लाग्नेछ ।"

आज्ञाले,
विश्वनाथ ओली
नेपाल सरकारको सचिव